

การพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว : ตึกษากรณีบริษัทจำกัด Dormant Status for Business Operation : In the Case of Company Limited

ธานี มะลูลีม*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวของนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดที่ก่อตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจำกัดกับกฎหมายบริษัทของต่างประเทศ เช่น กฎหมายอังกฤษ อินเดีย สิงคโปร์และฮ่องกง

จากการศึกษาพบว่า แม้กฎหมายไทยบางส่วนจะมีแนวคิดเรื่องการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว แต่กฎหมายหลัก ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลการดำเนินการบริษัทของไทยยังไม่มีกำหนดให้บริษัทที่ไม่มีการดำเนินกิจการเป็นบริษัทที่ได้รับอนุญาตให้พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวได้โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงทำให้บริษัทที่แม้จะไม่ดำเนินกิจการใดๆ ก็ยังคงมีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายเหมือนกับบริษัทที่ดำเนินกิจการค้าตามปกติ

ผู้เขียนจึงเสนอว่าควรให้มีการแก้ไขปรับปรุงตัวบทกฎหมายหลักในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพที่เกี่ยวกับบริษัทจำกัด โดยให้กำหนดลักษณะของนิติบุคคลบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวและแก้ไขปรับปรุงตัวบทกฎหมายในกฎหมายฉบับอื่นที่สัมพันธ์กันกับเรื่องบริษัทจำกัด เช่น พระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับหุ้นส่วนจดทะเบียน หุ้นส่วนจำกัดบริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ และประมวลรัษฎากร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการประชุมสามัญประจำปี การจัดทำบัญชี การจัดให้มีผู้สอบบัญชี เพื่อที่บริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวจะสามารถพักการดำเนินธุรกิจได้อย่างแท้จริงโดยไม่โดนยึดชื่อทิ้งหรือโดนปรับดำเนินคดีในกรณีที่ไม่ดำเนินการตามกฎหมาย

*นักศึกษาคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ศึกษานิเทศศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คำสำคัญ : การพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว, บริษัทจำกัด

Abstract

This study aimed to examine the temporary suspension of operations of a limited company—dormant company—established under the Thai Civil and Commercial Code. The study compares the Thai law with respect to company with those of other countries, i.e. the company laws of England, India, Singapore, and Hong Kong.

The study found that, although legal concept of dormant company does exist in part of Thai laws, main of Thai laws related to regulatory processes are still lacking of determination about lawful dormant company. As a result a dormant company is not recognized by Thai laws and still has obligation to comply with the laws as if it is a normal active company.

The author therefore suggests that the law in the Civil and Commercial Code with respect to the company should be amended. Such chapter should determine the nature of the dormant company therein. Besides, other laws in related to company matters such as annual general meeting, accounting preparation, and auditor, should be also amended accordingly, e.g. Act Prescribing Offences Related to Registered Partnership, Limited Partnership, Limited Companies, Associations and Foundations (No.๒) B.E. ๒๕๓๕, Accounting Act B.E. ๒๕๔๓, and the Revenue Code. Eventually, the dormant company can be free from such legal burdens without any risk to be struck off by registrar or fined by other relevant laws.

Keywords : Dormant Company, Company Limited

บทนำ

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันนั้นมีการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรายได้หลักๆ ของประเทศไทยนั้นมาจากการส่งออกสินค้าและนำเข้านักท่องเที่ยวต่างประเทศมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ดังนั้นเราจึงมักจะได้ยินเรื่องราวของการที่ยอดการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยลดลงอย่างมากในปีพ.ศ. ๒๕๕๗ เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า ด้วยปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความไม่สงบความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง หรือแม้แต่ความไม่สงบในบางส่วนของประเทศไทย ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน หรือภาวะเศรษฐกิจไม่ฟื้นตัวของประเทศคู่ค้ารายใหญ่ตลอดจนความกังวลในเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่นำมาซึ่งการยกเลิกการเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก ทั้งนี้จากการที่เศรษฐกิจของไทยผูกโยงกับเศรษฐกิจโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้จึงส่งผลให้ธุรกิจภายในประเทศได้รับผลกระทบไม่ทางใดก็ทางหนึ่งเมื่อเกิดแรงกระเพื่อมทางเศรษฐกิจ ผลตามมาสำหรับธุรกิจที่มี

สายป่านไม่ยาวพออาจทำให้ธุรกิจชะงักงัน รายได้ลดลง ปรับลดค่าใช้จ่ายและอาจถูกลดลงไปถึงการปรับลดพนักงานหรือเลิกกิจการในที่สุด

อย่างไรก็ตาม การดำเนินธุรกิจนั้นมีทั้งช่วงรุ่งโรจน์และช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ แต่นั่นก็เป็นวัฏจักรของเศรษฐกิจ การที่จะปิดบริษัทหรือเลิกกิจการไปเสียทีเดียวอาจเป็นทางเลือกของผู้ประกอบการบางส่วน แต่ผู้ประกอบการอีกบางส่วน อาจมีความประสงค์ที่จะเก็บธุรกิจ หรือกิจการที่ตนได้ก่อตั้งและฝ่าฟันมานั้นเอาไว้ก่อน และเมื่อเศรษฐกิจมีแนวโน้มดีขึ้น หรือเมื่อมีความพร้อมมากขึ้นจึงค่อยกลับลงมาสู่สนามธุรกิจอีกครั้ง

การพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวอาจเป็นเรื่องที่ไม่คุ้นเคยกับคนไทยเท่าใด เนื่องจากแนวคิดของการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมีเพียงดำเนินกิจการ หยุดดำเนินกิจการแต่ยังคงต้องจัดการไปตามภาระของกิจการ หรือเลิกดำเนินธุรกิจโดยสมัครใจหรือโดยคำสั่งศาล หรือปล่อยทิ้งร้างและถูกยึดซื้อบริษัททิ้งไปในที่สุด

ดูเหมือนมีช่องว่างเกิดขึ้น ณ จุดนี้ กล่าวคือการดำเนินธุรกิจนั้นมีเพียง (ก) ดำเนินธุรกิจไปตามปกติ (ข) หยุดดำเนินธุรกรรมทางธุรกิจแต่ไม่เลิกกิจการ ไม่มีรายได้และไม่มีพนักงาน (ค) เลิกกิจการและชำระบัญชี หรือ (ง) ทิ้งร้าง ทั้งนี้หากเลือกแนวทางตามข้อ (ข) แล้ว กิจการก็ยังคงต้องมีภาระหน้าที่ๆ จะต้องรับผิดชอบในเชิงกระบวนการ กล่าวคือธุรกิจยังคงมีภาระต้องยื่นแบบฟอร์มภาษีมูลค่าเพิ่มรายเดือน (ภพ.๓๐) หรือต้องยื่นแบบฟอร์มภาษีครั้งปี ปลายปี ตลอดจนต้องจัดทำบัญชี จัดทำงบการเงิน จัดประชุมผู้ถือหุ้นเพื่อรับรองงบและต้องให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรองงบการเงินไม่ว่าธุรกิจนั้นจะมีรายได้หรือไม่ก็ตาม เป็นอาทิ

ถ้าเป็นเช่นที่กล่าวมาข้างต้น จะมีทางเลือกอื่นหรือไม่ หากผู้ประกอบการไม่ต้องการเลือกทางเลือกที่มีอยู่ในปัจจุบัน (ทั้งนี้ไม่รวมถึงการขายหรือควรวมกิจการ เพราะเจ้าของธุรกิจไม่มีความประสงค์เปลี่ยนมือหรือร่วมทุน) กล่าวคือผู้ประกอบการไม่มีความประสงค์ที่จะดำเนินกิจการต่อ ไม่ต้องการเลิก ไม่ต้องการให้ถูกยึดซื้อทิ้ง ไม่ต้องการรับภาระค่าใช้จ่ายแบบเปเปอร์เวิร์คต่างๆ ดังที่กล่าวมาในข้อ (ข) ผู้ประกอบธุรกิจมีความประสงค์เพียงแต่ต้องการพักเพื่อรอเวลาที่จะกลับเข้าสู่สมรมุมิธุรกิจอีกครั้งในอนาคต

คำตอบสำหรับปัญหาดังกล่าวคือ ณ ปัจจุบัน ยังไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นสำหรับประเทศไทย แต่ในต่างประเทศมีทางเลือกสำหรับผู้ประกอบการที่ไม่ต้องการดำเนินการและไม่ต้องการเลิกกิจการเนื่องจากประสงค์จะกลับมาดำเนินธุรกิจอีกครั้งในอนาคตไม่ว่าจะเป็นอนาคตอันใกล้หรือไกล และวิธีการหรือแนวคิดที่วันนี้เรียกว่า การพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวหรือในภาษาอังกฤษเรียกว่า Dormant Company^๑ พจนานุกรมแบล็คลอร์ให้ความหมายไว้ว่า บริษัทที่ไม่ดำเนินธุรกิจการแต่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งสามารถกลับมาดำเนินธุรกิจใหม่อีกได้ เพียงแต่ ณ ปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการ^๒ โดยที่กิจการที่อยู่ภายใต้สถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวไม่ต้องมีภาระในการจัดทำงบการเงิน จัดประชุม

^๑ Black's Law Dictionary, Fifth Edition, West Publishing Co., ๑๕๗๕

^๒ Dormant corporation: An inactive but legal corporation which is capable of being activated, but is presently not operating.

รับรองงบการเงิน ตรวจสอบงบการเงินและให้ผู้สอบรับรอง ยื่นงบการเงินที่ผู้สอบรับรองแล้วต่อหน่วยงานราชการที่กำกับดูแล ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวสามารถประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย โดยมีเงื่อนไขหลักๆ ว่าธุรกิจดังกล่าวต้องไม่มีรายได้และไม่มีธุรกรรมทางการเงินที่เป็นสาระสำคัญในช่วงระหว่างปีภาษีของกิจการ

วิธีการดังกล่าวที่ว่านี้ พอจะเปรียบเทียบให้เข้าใจได้ง่ายกับการจำศีลของสัตว์และพืชในฤดูหนาวของปี เช่น การจำศีลของหมีในฤดูหนาว การเข้าสู่ภาวะผลัดใบทิ้งของต้นไม้เมืองหนาวบางชนิดเมื่อหิมะตกหรือการที่ค้างคอบางประเภทสามารถฝังตัวอยู่พื้นดินได้เป็นปีเพื่อรอฤดูฝนของอีกปีถัดไปหรือแม้แต่การพักหน้าจอของคอมพิวเตอร์ที่จะดับหรือแสดงเพียงภาพเล็ก ๆ เพื่อประหยัดกระแสไฟฟ้าในยามที่หน้าจอไม่มีความเคลื่อนไหว และพร้อมกลับสู่สภาพใช้งานเมื่อยูสเซอร์สัมผัสแป้นพิมพ์อีกครั้ง

แนวคิดดังกล่าวสามารถเป็นทางเลือกที่เหมาะสมแก่ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบในการประกอบกิจการได้ไม่ว่าจากปัญหาการดำเนินกิจการ เงินทุน หรือปัจจัยอื่นๆ ซึ่งจากการที่กฎหมายไทยไม่มีแนวคิดเรื่องการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว จึงทำให้ผู้ประกอบการหรือธุรกิจบางรายต้องเลิกกิจการไปในที่สุดหรือที่แย่ไปกว่านั้นก็อาจทิ้งร้างบริษัทโดยไม่ทำตามขั้นตอนการเลิกบริษัทตามกฎหมายเพราะเจ้าของกิจการอาจไม่ยอมรับภาระเรื่องการดำเนินการเลิกกิจการเนื่องจากยังคงต้องมีค่าใช้จ่ายในทางทะเบียนทางบัญชี ตลอดจนการชำระบัญชีและอื่นๆ ดังนั้นแนวคิดเรื่องการพักการดำเนินธุรกิจจึงเปรียบเสมือนที่พักริมทางสำหรับผู้เดินทาง ที่พักเหนื่อยระหว่างเดินทาง เมื่อถึงเวลาหรือพร้อมก็สามารถเริ่มต้นกิจการได้ใหม่ทันที โดยไม่ต้องไปจดทะเบียนธุรกิจใหม่อีก

ทั้งนี้ ทางเลือกที่สามารถดำเนินการได้คือเพิ่มแนวคิดเรื่องการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบริษัทของไทย นั่นคือในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพที่เกี่ยวกับบริษัทจำกัด ตลอดจนกฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติความรับผิดชอบหุ้นส่วนบริษัท ตลอดจนในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบัญชีและภาษี

โดยที่การพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว (dormant company) เป็นเพียงการหยุดการดำเนินธุรกิจลงเพียงชั่วคราวเท่านั้น มิได้เป็นการเลิกกิจการ ดังนั้นกรรมการและผู้ถือหุ้นของบริษัทยังคงมีส่วนรับผิดชอบต่อการดำเนินการหรือการเข้าทำธุรกรรมใดๆ ของบริษัทเสมือนบริษัทที่อยู่ในสถานะปกติ (active company) นอกจากนี้การเข้าสู่สถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวในต่างประเทศนั้น กฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับมติพิเศษจากผู้ถือหุ้นก่อนจึงจะสามารถยื่นขอเปลี่ยนแปลงสถานะบริษัทได้หรือในบางประเทศกฎหมายกำหนดว่า ต้องไม่เป็นบริษัทที่กำลังถูกดำเนินคดี ค้างชำระหนี้ ค้างชำระภาษีอากร หรือมีข้อขัดแย้งภายในระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น เป็น อาทิ งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะกรณีบริษัทเอกชนจำกัดเท่านั้น โดยศึกษาหลักการและวิธีการตามกฎหมายบริษัทของประเทศสหราชอาณาจักร เนื่องจากเชื่อกันว่าประเทศอังกฤษเป็นประเทศแรกที่มีกฎหมายบริษัท^๓ และกฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดของไทยนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับกฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดของอังกฤษซึ่งได้เริ่มบัญญัติตั้งแต่ปี

^๓Ashok Sharma, *Company Law, Latest Edition (New Delhi : V.K. (India) Enterprise, ๒๐๑๐-๒๐๑๑), ๓.*

ค.ศ. ๑๙๑๒ และแก้ไขเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาในปี ค.ศ. ๑๙๐๘, ๑๙๒๘-๑๙๒๙ จนได้กว้างประกาศใช้เป็นกฎหมายฉบับหลังสุดในปี ค.ศ. ๑๙๕๘ จึงอาจเรียกได้ว่ากฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดของไทย มีรากฐานมาจากประเทศอังกฤษก็ได้^๔ เช่นเดียวกันกับกฎหมายบริษัทของประเทศอินเดียซึ่งอดีตเป็นประเทศอาณานิคมของอังกฤษ ได้รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายของอังกฤษอีกทั้งอินเดียมีกฎหมายที่เกี่ยวกับบริษัทไต่หลังอังกฤษเพียง ๖ ปี^๕ และกฎหมายบริษัทของเขตเศรษฐกิจฮ่องกงตลอดจนสิงคโปร์ เนื่องจากเป็นประเทศที่อยู่ในเขตอาเซียนเหมือนประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษา ความหมาย ประวัติความเป็นมา หลักทั่วไปของบริษัทจำกัดและการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว
๒. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวไทยและของต่างประเทศ
๓. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวทั้งของไทยและของต่างประเทศ
๔. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่บังคับดูแลเรื่องนิติบุคคล บริษัทจำกัดให้มีข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยนี้ เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่อยู่ในรูปแบบของหนังสือ ตำรา อีบุ๊ก (E-book) ตลอดจนตัวบทกฎหมายและบทความที่เกี่ยวกับการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว (Dormant Company) ในเว็บไซต์ต่าง Website (www.)

ผลการวิจัย

จากที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวทั้งของไทยและต่างประเทศพบว่ากฎหมายต่างประเทศมีการกำหนดสถานะทางกฎหมายของบริษัทที่อยู่ในสถานะพักการประกอบธุรกิจชั่วคราว (Dormant Company) แต่กฎหมายไทยจะมีเพียงบทบัญญัติที่คล้ายคลึงกับแนวคิดเรื่องการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวของบริษัทจำกัดเท่านั้น เช่น ใน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน มาตรา ๑๕ กล่าวคือ นายจ้างสามารถหยุดกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว หรือในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๔๔ กำหนดว่า ให้นายจ้าง ที่มีความประสงค์จะหยุดการประกอบกิจการชั่วคราว แจ้งเป็นหนังสือต่อสำนักงานประกันสังคมเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

^๔ทวี เจริญพิทักษ์, คำอธิบายกฎหมายหุ้นส่วน-บริษัท โดยพิสดาร, ๒๕๐๔, ๒๒๕. อ้างถึงใน ภาสกร ชุมเหลือไร, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรียงมาตรา ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท (กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลา, ๒๕๕๓), ๑๗๕.

^๕Ashok Sharma, Company Law, Latest Edition (New Delhi: V.K. (India) Enterprise, ๒๐๑๐-๒๐๑๑), ๓.

รายละเอียดของนายจ้าง ด้วยการยื่นแบบฟอร์มสปส.๖-๑๕ ภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไปต่อสำนักงานประกันสังคม^๖ ทำให้นายจ้างหรือผู้ประกอบการไม่มีภาระหน้าที่ต้องยื่นแบบฟอร์มและนำส่งเงินประกันสังคมรายเดือนอีกต่อไป^๗ ขณะที่ประมวลรัษฎากรในส่วนของภาษีมูลค่าเพิ่มบัญญัติว่า เมื่อผู้ประกอบการมีความประสงค์จะหยุดประกอบกิจการชั่วคราวเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกิน ๓๐ วัน ให้ผู้ประกอบการแจ้งการหยุดประกอบกิจการชั่วคราว ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ ภายใน ๑๕ วันนับจากวันที่หยุดประกอบกิจการชั่วคราว โดยยื่นคำขอแจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ภ.พ. ๐๙^๘ ณ สำนักงานสรรพากรที่สถานประกอบการตั้งอยู่ หรือข้อกำหนดของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งแม้จะไม่ใช่อีกกฎหมายแต่ก็เป็นข้อกำหนดที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการทั่วไป นั่นคือ ธนาคารส่วนใหญ่จะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับบัญชีที่ไม่มีเคลื่อนไหว (Dormant Account) ว่า หากบัญชีเงินฝากใดไม่มีธุรกรรมใดๆ กับธนาคารเลยเป็นระยะเวลา ๑ ปีและมียอดเงินคงเหลืออยู่ในบัญชีบัญชีต่ำกว่าที่ธนาคารกำหนด ลูกค้าจะต้องเสียค่าบริการรายเดือนเพื่อรักษาสัญชีที่ไม่มีเคลื่อนไหวนั้น จนกว่าบัญชีเงินฝากนั้นจะมีความเคลื่อนไหวหรือมียอดคงเหลือในบัญชีในจำนวนที่ธนาคารกำหนด ในส่วนของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพที่เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนบริษัทมาตรา ๑๒๗๓/๑ - ๑๒๗๓/๔ กำหนดให้นายทะเบียนสามารถจัดซื้อบริษัทร้างออกจากทะเบียนบริษัทได้ และบริษัทที่ถูกจัดซื้อดังกล่าวก็อาจกลับมาดำเนินธุรกิจได้อีกตามมาตรา ๑๒๗๓/๔ หากผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ถือหุ้นของบริษัทร้องขอต่อศาลให้พิจารณาสั่งให้จัดซื้อกลับคืนเข้าสู่ทะเบียนได้ภายในระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันที่ถูกนายทะเบียนจัดซื้อออกจากทะเบียนบริษัท

ตัวบทกฎหมายไทยจึงไม่เพียงพอที่จะทำให้นิติบุคคลรูปแบบบริษัทจำกัดสามารถพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวอย่างสมบูรณ์ถูกต้องตามกฎหมายและเต็มรูปแบบเหมือนในต่างประเทศตามที่ผู้ประกอบการไทยประสงค์ได้ เนื่องจากกฎหมายไทยไม่ได้ตรากฎหมายให้นิติบุคคลสามารถพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวได้อีกทั้งยังกำหนดให้นิติบุคคลบริษัทจำกัดมีหน้าต้องดำเนินการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดแบบเดียวกันกับบริษัทที่ดำเนินธุรกิจและมีรายได้ทั่วไปตามปกติ ผลก็คือไม่ว่าบริษัทที่ดำเนินธุรกิจการค้าตามปกติหรือบริษัทที่ไม่มีธุรกรรมหรือการค้าใดๆ ก็ต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำบัญชี งบการเงินจัดให้มีผู้สอบบัญชี ฯลฯ ในขณะที่บริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว ในต่างประเทศส่วนใหญ่ได้รับการยกเว้นเรื่องการจัดทำบัญชี งบการเงิน และการสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ยิ่งไปกว่านั้นกฎหมายฮ่องกงยกเว้นหน้าที่เกือบทั้งหมดแก่บริษัทที่อยู่ในสถานะพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว ซึ่งประเด็นปัญหาต่างๆ นั้น ผู้เขียนได้แยกปัญหาไว้สองส่วน กล่าวคือปัญหาในทางกฎหมายและปัญหาในทางปฏิบัติ

^๖คู่มือนายจ้าง, ศูนย์สารสนเทศ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน, ๔.

^๗กระดานสนทนาสอบถามข้อมูล เว็บไซต์ สำนักงานประกันสังคม <http://www.sso.go.th/wpr/postAction.do?method=view&topicId=๕๑๕๘&webId=๐>

^๘http://download.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/vat/VAT๐๙.pdf

๑. ปัญหาในทางกฎหมาย

๑.๑ การประชุมใหญ่และการจัดทำบัญชี

นิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดเกิดขึ้นโดยอำนาจของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น บริษัทมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามได้กฎหมายฉบับนี้หลายประการ ดังต่อไปนี้

- (ก) จัดให้มีการประชุมใหญ่ครั้งหนึ่งเป็นอย่างน้อยทุกระยะเวลาสิบสองเดือน
- (ข) กำหนดการเรียกประชุมใหญ่และให้ลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่ อย่างน้อยหนึ่งคราวก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน และส่งทางไปรษณีย์ ตอบรับไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนที่มีชื่อในทะเบียนของบริษัท ก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๗ โดยให้ระบุสถานที่ วัน เวลา และสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษากัน
- (ค) ทำบัญชีงบคุณนั้นอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบสิบสองเดือน คือเมื่อเวลาสุตรอบ สิบสองเดือนอันจัดว่าเป็นชวปีในทางบัญชีเงินของบริษัท โดยต้องมีรายการย่อแสดง จำนวนสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทกับทั้งบัญชีกำไรและขาดทุน
- (ง) งบคุณนั้นต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคนตรวจสอบแล้วนำเสนอ เพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ภายในสี่เดือนนับแต่วันที่ลงในงบคุณนั้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ข้อกำหนดในมาตราดังกล่าวทั้งหมดนั้นใช้บังคับกับบริษัททุกบริษัท ไม่ว่าจะ เป็นบริษัทยังดำเนินธุรกิจหรือไม่ก็ตาม ซึ่งในความเป็นจริงบริษัทที่ยังดำเนินธุรกิจหรือกิจการหรือยัง ประกอบกิจการค้าอยู่ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการตามปกติ แต่สำหรับบริษัทหรือผู้ประกอบการ บางรายนั้นไม่ได้ดำเนินกิจการค้าเพราะสาเหตุบางประการอาจจะเนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจหรือ ปัญหาทางสุขภาพของผู้ประกอบการหรือความไม่พร้อมหรือประการใดก็แล้วแต่ และไม่ต้องการทิ้งร้าง บริษัทหรือเลิกกิจการชำระบัญชีบริษัทแต่ประการใด แต่ก็ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายในการที่จะต้อง ปฏิบัติตามกฎหมายไปไม่น้อย เนื่องจากหากไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดนอกจากอาจจะถูกยึดชื่อบริษัท ทิ้งแล้วยังอาจถูกปรับเนื่องจากเป็นความผิดที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดการประชุมใหญ่ประจำปี และการจัดทำงบคุณ ตามพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วน จำกัดบริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนด บทลงโทษนิติบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยมีบทลงโทษ ที่เกี่ยวกับบริษัทจำกัดที่ละเลยหรือฝ่าฝืนดังนี้

- (ก) ไม่เรียกประชุมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท
- (ข) ไม่ลงพิมพ์โฆษณาคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ไม่ส่งคำบอกกล่าวไปยังผู้ถือหุ้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ หมื่นบาท
- (ค) ไม่ทำบัญชีงบคุณตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(ง) ไม่จัดให้มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบงบดุล ไม่นำบัญชีงบดุลเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

ปัญหาที่เกิดขึ้นก็เป็นเช่นเดียวกันกับข้อกำหนดบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากมาตราดังกล่าวของพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้นใช้บังคับกับบริษัททุกบริษัท ไม่ว่าจะ เป็นบริษัทยังดำเนินธุรกิจหรือไม่ก็ตาม จากข้อกำหนดข้างต้นจึงเกิดงานเอกสารหรือ Paper Work ขึ้น นั่นคือบริษัทที่แม้ไม่ได้ประกอบกิจการใดก็ยังคงมีหน้าที่ต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีผู้ถือหุ้น เพื่อนำเสนองบการเงินของบริษัทต่อผู้ถือหุ้น ดำเนินการส่งหนังสือเชิญประชุม ลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ ท้องถิ่น ตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๑.๒ การจัดทำบัญชี

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดให้นิติบุคคล บริษัทจำกัดต้องทำบัญชีงบดุลนั้น อย่างน้อยครั้งหนึ่งในรอบระยะเวลาสิบสองเดือน โดยต้องมีรายการย่อแสดงจำนวนสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทกับทั้งบัญชีกำไรและขาดทุน และงบดุลนั้นต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคนตรวจสอบ แล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ภายในสี่เดือนนับแต่วันที่ลงงบดุลนั้น อีกทั้งในส่วนของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดรายละเอียดการจัดทำบัญชีดังกล่าวดังนี้

- (ก) บริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยเป็นผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี และต้องจัดให้มีการทำบัญชีสำหรับการประกอบธุรกิจของตนโดยมีรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการบัญชี
- (ข) ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีต้องปิดบัญชีครั้งแรกภายในสิบสองเดือนนับแต่วันเริ่มทำบัญชีที่กำหนดและปิดบัญชีในรอบสิบสองเดือนนับแต่วันปิดบัญชีครั้งก่อน
- (ค) ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีซึ่งบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยให้ยื่นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่
- (ง) งบการเงินต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

หากนิติบุคคลไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น มีอัตราโทษปรับดังต่อไปนี้

- (ก) ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่จัดให้มีการทำบัญชีสำหรับการประกอบธุรกิจของตนโดยมีรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท และปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละ ๑,๐๐๐ บาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง
- (ข) ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่จัดทำบัญชีครั้งแรกภายในสิบสองเดือนนับแต่วันเริ่มทำบัญชี และปิดบัญชีในรอบสิบสองเดือนนับแต่วันปิดบัญชีครั้งก่อน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

- (ก) ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่ยื่นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันทิ้งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ประชุมใหญ่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท
- (ง) ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีผู้ใดไม่จัดให้บการเงินได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นกฎหมายที่กำหนดกฎเกณฑ์ หลักเกณฑ์มาตรฐาน ในการทำบัญชี บการเงิน ระยะเวลา ตลอดจนผู้รับผิดชอบ โดยกำหนดให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีของ บริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยให้ยื่นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันทิ้งบการเงินนั้นได้รับอนุมัติในที่ ประชุมใหญ่ กรณีฝ่าฝืนไม่ดำเนินการตามข้อบัญญัติของพระราชบัญญัติการบัญชี มีโทษปรับตามอัตรา ที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามเพื่อความสะดวกและชัดเจน ค่าปรับกรณียื่นงบการเงินเกินกว่าระยะเวลาที่ กฎหมายกำหนดหรือยื่นล่าช้านั้น ตามตารางแนบท้ายระเบียบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ว่าด้วยการ เปรียบเทียบตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พ.ศ. ๒๕๕๕ ระบุไว้ดังนี้

- (ก) อัตราค่าปรับกรณียื่นงบการเงินล่าช้าไม่เกิน ๒ เดือน ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ๑,๐๐๐ บาท กรรมการผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบ ๑,๐๐๐ บาท รวม ๒,๐๐๐ บาท
- (ข) อัตราค่าปรับกรณียื่นงบการเงินล่าช้าไม่เกิน ๒ เดือน แต่ไม่เกิน ๔ เดือน ผู้มีหน้าที่ จัดทำบัญชี ๔,๐๐๐ บาท กรรมการผู้จัดการ/ผู้รับผิดชอบ ๔,๐๐๐ บาท รวม ๘,๐๐๐ บาท
- (ค) อัตราค่าปรับกรณียื่นงบการเงินล่าช้าเกินกว่า ๔ เดือนขึ้นไป ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ๖,๐๐๐ บาท กรรมการผู้จัดการ/ผู้รับผิดชอบ ๖,๐๐๐ บาท รวม ๑๒,๐๐๐ บาท

ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ นั้นใช้บังคับกับบริษัททุกบริษัท ไม่ว่าจะ เป็นบริษัทยังดำเนินธุรกิจหรือไม่ก็ตาม นั่นคือบริษัทที่แม้ไม่ได้ประกอบกิจการใดก็ยังคงมีหน้าที่ ต้องจัดทำบัญชี หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนดำเนินการปิดบัญชี เสนองบการเงินให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ และยื่นงบการเงินที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่และได้รับ การสอบบัญชีแล้วต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและกรมสรรพากรในเวลาที่กำหนด จากข้อกฎหมายข้างต้น จึงทำให้เกิดภาระงานเอกสาร (paper work) ขึ้นทั้งๆ ที่งบนั้นเป็นที่รู้กันและเรียกกันว่างเปล่าซึ่งหมาย ถึงงบการเงินที่ไม่มีรายได้จากการประกอบธุรกิจแต่อย่างใดเพียงแต่ก็จัดทำไปตามที่กฎหมายกำหนด เท่านั้นเพราะหากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามก็มีโทษปรับตามที่กฎหมายกำหนด

๑.๓ ภาษีอากรของนิติบุคคล

นิติบุคคลรูปแบบบริษัทจำกัดมีภาระหน้าที่ต้องเสียภาษีรายได้นิติบุคคลประจำปีตามอัตราส่วน หากมีผลกำไรจากการประกอบกิจการ ทั้งนี้ไม่ว่าบริษัทจะมีกำไรจากการประกอบกิจการหรือไม่ก็ตาม บริษัทจะต้องยื่นแบบ ภงด. ๕๐ ต่อสรรพากรภายใน ๑๕๐ วันนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี พร้อมแนบบการเงินที่ได้รับการสอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้ว ซึ่งคนทั่วไปมักเรียกกันว่า งบเปล่าหรืองบที่ยังไม่ได้ดำเนินธุรกิจ หรือไม่มีกิจกรรมการดำเนินงาน โดยที่ส่วนใหญ่จะมีรายการบัญชี ที่เกี่ยวกับการรักษาสภาพธุรกิจ

นอกจากการยื่นแบบฟอร์มการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลรายปีแล้ว เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีก่อนถึงกำหนดเวลาหนึ่งปี ยังกำหนดให้นิติบุคคลบริษัทให้จัดทำประมาณการกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ ซึ่งได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่ได้กระทำ หรือจะได้กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น แล้วให้คำนวณและชำระภาษีจากจำนวนกึ่งหนึ่งของประมาณการกำไรสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ภายใน ๒ เดือนนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลา ๖ เดือนนับแต่วันแรกของรอบระยะเวลาบัญชีอีกด้วย

กล่าวโดยสรุปคือ นิติบุคคลบริษัทจำกัดมีหน้าที่ต้องยื่นแบบฟอร์มภาษีเงินได้นิติบุคคลรายครั้งปี ภงด.๕๑ ภายใน ๒ เดือนนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลา ๖ เดือนของรอบระยะเวลาบัญชี และยื่นแบบฟอร์มภาษีเงินได้นิติบุคคลรายปี หรือแบบฟอร์ม ภงด. ๕๐ ต่อสรรพากรภายใน ๑๕๐ วันนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ไม่ว่าจะบริษัทนั้นจะมีการประกอบกิจการทางการค้าหรือไม่อย่างไรก็ตาม

ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ในส่วนของประมวลรัษฎากรนั้นจะเชื่อมโยงกันกับปัญหาในส่วนของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ เนื่องจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้นิติบุคคลบริษัททุกบริษัทที่ยังประกอบกิจการอยู่ มีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีตามหลักเกณฑ์ฯ จากนั้นประมวลรัษฎากรก็กำหนดให้ นิติบุคคลบริษัทจำกัดมีหน้าที่ต้องยื่นแบบฟอร์มภาษีเงินได้นิติบุคคลรายครั้งปี ภงด. ๕๑ ภายใน ๒ เดือนนับแต่วันสุดท้ายของรอบระยะเวลา ๖ เดือนของรอบระยะเวลาบัญชี และยื่นแบบฟอร์มภาษีเงินได้นิติบุคคลรายปี หรือแบบฟอร์ม ภงด. ๕๐ ไม่ว่าจะบริษัทนั้นจะมีการประกอบกิจการทางการค้าหรือไม่ก็ตาม

๒. ปัญหาในทางปฏิบัติ

ปัญหาในทางปฏิบัตินี้เป็นผลพวงสืบเนื่องมาจากการที่กฎหมายไทย ไม่ว่าจะ เป็นประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพที่เกี่ยวกับบริษัทจำกัด ตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและการประกอบกิจการ การจัดทำบัญชีของบริษัท ยังไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องหรือว่าด้วยการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว ผู้วิจัยจึงขอวิเคราะห์ปัญหาในทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

๒.๑ สถานะทางกฎหมายของบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว

จากการที่บริษัทที่มีความประสงค์จะอยู่ในสถานะหรือสภาวะพักการดำเนินกิจการชั่วคราวนั้น ไม่มีสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวหรือ Dormant Company ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากกฎหมายไทยยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายรองรับเรื่องนี้ จึงทำให้ผู้ประกอบการส่วนหนึ่งต้องดำเนินการไปตามข้อบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยไม่มีทางเลือก กล่าวคือต้องจัดทำงานการเงินแม้จะไม่มีธุรกรรมทางบัญชีจากการประกอบกิจการหรือที่เรียกกันว่างเปล่า จัดให้มีการประชุมใหญ่ประจำปี แต่งตั้งผู้สอบบัญชี จัดให้มีการสอบบัญชีงบการเงินของบริษัทและยื่นงบการเงินที่ได้รับการสอบบัญชีแล้วต่อกรมสรรพากรและกรมพัฒนาธุรกิจการค้า แม้ว่าในปัจจุบันกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการโดยพัฒนาระบบให้ผู้ประกอบการสามารถนำส่งหรือยื่นงบการเงินออนไลน์ทางอินเตอร์เน็ตได้ก็ตาม แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้หน้าที่หรือภาระทางกฎหมายที่ผู้ประกอบการแบกรับภาระอยู่น้อยลงเพราะเมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วดูเหมือนการกำหนดให้ผู้ประกอบการยื่นงบการเงินทาง

อินเตอร์เน็ตได้จะเป็นการลดภาระงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสแกนเอกสารของทางกรมเสียมากกว่า เพราะอย่างไรเสียผู้ประกอบการบริษัทก็ใช้บริการของสำนักงานบัญชีในการยื่นงบการเงินอยู่แล้ว

ผลการศึกษากฎหมายและข้อบังคับของประเทศอังกฤษ อินเดีย ฮองกง และสิงคโปร์ ผู้เขียนพบว่า กฎหมายของอังกฤษนั้นแม้จะเป็นประเทศต้นแบบในเรื่องกฎหมายบริษัท แต่กลับให้สิทธิประโยชน์และข้อยกเว้นแก่บริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวน้อยมาก นั่นคือบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวตามกฎหมายของอังกฤษได้รับการยกเว้นในเรื่องของการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีเท่านั้น ส่วนข้อกำหนดอื่นก็ยังคงมีภาระต้องดำเนินการต่อไปไม่ว่าจะเป็นจัดทำและยื่นรายงานประจำปี (Annual Return) หรืองบการเงินอย่างย่อ ซึ่งเอกสารที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถยื่นทางอินเตอร์เน็ตได้ ทั้งนี้กฎหมายไม่กำหนดระยะเวลาในการอยู่ในสถานะพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว บริษัทจึงสามารถอยู่ในสถานะนี้ได้ครบเท่าที่ ต้องการและชำระค่าธรรมเนียมรายงานประจำปี

ส่วนกฎหมายอินเดียให้สิทธิประโยชน์แก่บริษัทที่อยู่ในสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว คล้ายๆ กับกฎหมายอังกฤษ กล่าวคือบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวได้รับการยกเว้นในเรื่องของการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีเท่านั้น ส่วนข้อกำหนดอื่นก็ยังคงมีภาระต้องดำเนินการต่อไปไม่ว่าจะเป็นจัดทำและยื่นรายงานประจำปี จัดทำงบแสดงสถานะทางการเงิน (Duly audited statement of financial position) ตลอดจนจนถึงการจัดให้มีการประชุมผู้ถือหุ้นปีละสองครั้ง แต่ที่แตกต่างกันคือกฎหมายอินเดียมีการกำหนดขึ้นตอนไว้อย่างชัดเจนมากพร้อมทั้งมีการเก็บค่าธรรมเนียมจากบริษัทในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนการยื่นแบบฟอร์มขอเข้าสู่สถานะพักการดำเนินธุรกิจ ยื่นรายงานประจำปีสำหรับบริษัทที่อยู่ในสถานะการพักการดำเนินกิจการชั่วคราว (Return of Dormant Companies) ตลอดจนจนถึงการยื่นแบบฟอร์มขอเลิกจากการอยู่ในสถานะ เพื่อกลับเข้าสู่สถานะประกอบกิจการ (active company) โดยกฎหมายอินเดียอนุญาตให้อยู่ในสถานะการพักการดำเนินกิจการชั่วคราวนี้ได้เพียงห้าปีติดต่อกันเท่านั้น หากฝ่าฝืนจะถูกขีดชื่อบริษัททิ้ง และเอกสารทั้งหมดสามารถยื่นทางอินเตอร์เน็ตได้

ในขณะที่กฎหมายฮองกงนั้นให้สิทธิและข้อยกเว้นแก่บริษัทที่อยู่ในสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวอย่างเต็มที่ นั่นคือบริษัทที่อยู่ในสถานะนี้แทบไม่ต้องดำเนินการใดๆ เลย นอกจากเสียค่าธรรมเนียมรายปีตามอัตราที่กำหนดและแจ้งให้หน่วยงานที่ดูแลทางทะเบียนทราบกรณีมีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนเท่านั้น ภาระต่างๆนอกจากนี้ได้รับการยกเว้นหมด ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำและยื่นรายงานประจำปี (Annual Return) การจัดทำงบการเงิน การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี การจัดประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นประจำปี กล่าวได้ว่าแนวทางของกฎหมายฮองกงให้ความสะดวกแก่บริษัทที่อยู่ในสถานะการพักการดำเนินกิจการชั่วคราวมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศทั้งหมดที่ได้ทำการศึกษา นอกจากนี้กฎหมายฮองกงยังอนุญาตให้บริษัทที่พักการดำเนินกิจการชั่วคราวสามารถอยู่ในสถานะนี้ได้โดยไม่มีระยะเวลากำหนดซึ่งข้อนี้เหมือนกันกับกฎหมายอังกฤษ

ส่วนกฎหมายสิงคโปร์นั้น ให้สิทธิประโยชน์และข้อยกเว้นคล้ายกับกฎหมายอังกฤษและอินเดีย กล่าวคือบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวได้รับการยกเว้นในเรื่องการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี แต่ยังคงมีหน้า

ที่ต้องจัดทำและยื่นรายงานประจำปี (Annual Return) พร้อมชำระค่าธรรมเนียม จัดทำและยื่นบัญชีที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการบัญชีของสิงคโปร์ SFRS/IFRS (prescribed Singapore accounting standards) ซึ่งสามารถยื่นทางอินเตอร์เน็ตได้ ตลอดจนจัดให้มีการประชุมสามัญประจำปี ผู้ถือหุ้น นอกจากนี้ กฎหมายสิงคโปร์อนุญาตให้บริษัทที่ทำการดำเนินกิจการชั่วคราวสามารถอยู่ในสถานะนี้ได้โดยไม่มีระยะเวลาที่กำหนดซึ่งข้อนี้เหมือนกันกับกฎหมายอังกฤษและฮ่องกง

ทั้งนี้ กฎหมายอังกฤษ อินเดีย และสิงคโปร์ มีหลักเกณฑ์แตกต่างกันแต่สิทธิประโยชน์และข้อยกเว้นคล้ายคลึงกัน กล่าวคือบริษัทที่ทำการดำเนินธุรกิจชั่วคราวได้รับการยกเว้นในเรื่องการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีแต่ภาระหน้าที่อื่นๆ ก็ยังคงต้องปฏิบัติต่อไป เพียงแต่ลดระดับความเข้มข้นลง เช่น ลดระดับการจัดทำงบการเงินเต็มรูปแบบเป็นเพียงงบย่อในส่วนของกฎหมายอังกฤษ งบแสดงสถานะทางการเงินตามกฎหมายอินเดียและยื่นบัญชีที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานการบัญชีของสิงคโปร์ตามกฎหมายสิงคโปร์ ในขณะที่กฎหมายฮ่องกงยกเว้นภาระที่กล่าวมาทั้งหมด ดังนั้นจึงสรุปได้ว่ากฎหมายฮ่องกงเป็นกฎหมายที่ยืดหยุ่นและมีข้อยกเว้นมากที่สุด หากนำแนวทางของกฎหมายฮ่องกงมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายไทย จะส่งผลต่ออย่างยิ่งต่อผู้ประกอบการไทยที่มีความประสงค์จะทำการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างยิ่ง

จากข้อสรุปดังกล่าวของกฎหมายทั้งสี่ประเทศที่ได้นำมาศึกษา พอจะสรุปแนวทางที่คล้ายๆ กันได้ดังต่อไปนี้

- ก. ต้องมีตัวบทกฎหมายรองรับสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว
- ข. บริษัทที่จะทำการดำเนินธุรกิจชั่วคราวต้องไม่มีธุรกรรมทางบัญชีอันมีนัยสำคัญในช่วงรอบปีบัญชีที่ผ่านมา และอาจมีเงื่อนไขอื่นๆ อีก เช่น ต้องได้รับการเห็นชอบจากสมาชิกบริษัทหรือผู้ถือหุ้นในอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนด
- ค. นิติบุคคลที่ประกอบกิจการบางประเภท อาจไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าสู่สถานะพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว
- ง. อาจต้องยื่นคำร้องเพื่อเข้าสู่และออกจากสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว
- จ. อาจต้องชำระค่าธรรมเนียมเข้า รายปี และขาออก
- ฉ. ได้รับการยกเว้นในเรื่องการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี แต่ยังคงต้องจัดทำบัญชีและยื่นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ ปัญหาการประวิงเวลาในการจดทะเบียนบริษัท

ในทางปฏิบัติพบว่าผู้ประกอบการที่มีความประสงค์จะยื่นจดทะเบียนบริษัทราวๆ ปลายเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมของแต่ละปีมักจะประวิงเวลาการจดทะเบียนบริษัทไปก่อน จนถึงปีรุ่งขึ้นเนื่องจากผู้ประกอบการไม่ต้องการมีภาระต้องดำเนินการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติการบัญชี ตลอดจนบทบัญญัติของประมวลรัษฎากร และไม่มี

อย่างเสี่ยงกับบทลงโทษของพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัดบริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ทั้งนี้ก็เปรียบกับข้อมูลทางสถิติของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่มีแนวโน้มสนับสนุนประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้ นั่นคือ ข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าแสดงว่าในเดือนธันวาคมปี ๒๕๕๗ มีผู้ประกอบการธุรกิจยื่นขอจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทจัดตั้งใหม่ทั่วประเทศ จำนวน ๓,๓๒๑ ราย เดือนธันวาคม ๒๕๕๖ มีจำนวน ๒,๕๐๖^๖ ขณะที่ในเดือนมกราคม ๒๕๕๗ มีจำนวน ๕,๓๑๗ รายและในเดือนมกราคมของปี ๒๕๕๘ มีผู้ประกอบการธุรกิจยื่นขอจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทจัดตั้งใหม่ทั่วประเทศจำนวนสูงถึง ๕,๕๘๐ ราย^๗ แสดงให้เห็นถึงยอดผู้ประกอบการที่ยื่นขอจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทจัดตั้งใหม่ทั่วประเทศของเดือนธันวาคมและมกราคมปีรุ่งขึ้นที่ต่างกันมากอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้น จากปัญหาที่กล่าวมาในประเด็นข้างต้น หากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยบัญญัติให้มีความหมายหรือมาตรการที่เกี่ยวกับการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับนิติบุคคลบริษัทจำกัด ก็จะสามารถปลดล็อกข้อติดขัดทางกฎหมายและในทางปฏิบัติลงได้ ดังกรณีของบริษัทที่มีความประสงค์ที่จะพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวในต่างประเทศ

๒.๓ ปัญหาการกำกับดูแลบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว

บริษัทที่อยู่ในสถานะพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวนั้นยังคงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตามอยู่ หากได้ลืมนำที่ไปเสียเลยแต่อย่างใดไม่ กล่าวคือตามกฎหมายอังกฤษ อินเดีย สิงคโปร์ ผู้รับผิดชอบหรือกรรมการของบริษัทยังคงมีหน้าที่ต้องจัดทำและยื่นรายงานประจำปีที่มีข้อมูลของบริษัทต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลตามระยะเวลาที่กำหนด และยังมีหน้าที่ต้องแจ้งต่อหน่วยงานกำกับดูแลหากมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลทางทะเบียน เช่นเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นหรือกรรมการของบริษัท เป็นต้น นอกจากนี้กฎหมายอังกฤษมีการลงโทษปรับ กรณีไม่ยื่นแบบรายงานประจำปี ตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดในอัตราที่สูงมาก คือ ถ้าช้าไม่เกินหนึ่งเดือนปรับ ๑๕๐ ปอนด์สเตอร์ลิง (หรือประมาณ ๗,๖๒๐ บาท) เกินหนึ่งเดือนแต่ไม่เกินสามเดือนปรับ ๓๗๕ ปอนด์สเตอร์ลิง (หรือประมาณ ๑๕,๐๕๐ บาท) เกินสามเดือนแต่ไม่เกินหกเดือนปรับ ๗๕๐ ปอนด์สเตอร์ลิง (หรือประมาณ ๓๑,๑๐๐ บาท) และเกินหกเดือนขึ้นไป ปรับ ๑,๕๐๐ ปอนด์สเตอร์ลิง^๘ (หรือประมาณ ๗๖,๒๐๐ บาท^๙) ในขณะที่อัตราค่าปรับยื่นงบการเงินล่าช้าเกินสี่เดือนของไทยอยู่ที่อัตรา ๑๒,๐๐๐ บาท (ผู้มีหน้าที่จัดทำ ๖,๐๐๐ บาท กรรมการผู้จัดการ ๖,๐๐๐ บาท)

^๖การจดทะเบียนธุรกิจเดือนธันวาคม ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=๑๐๖๐๑&filename=index เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕.

^๗การจดทะเบียนธุรกิจเดือนมกราคม ๒๕๕๘ http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=๑๐๕๖๑&filename=index เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕.

^๘Late Filing Penalties, Company House April ๒๐๑๕. https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/๔๒๒๕๑๘/GP๕_Late_filing_penalties_v๒_๕.pdf เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕.

^๙อัตราแลกเปลี่ยนถัวเฉลี่ยที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ซื้อขายกับลูกค้า ธนาคารแห่งประเทศไทย https://www.bot.or.th/thai/statistics/financialmarkets/exchangerate/_layouts/application/exchangerate/exchangerate.aspx เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕.

นอกจากนี้กฎหมายของอังกฤษ อินเดียและฮ่องกง ยังมีข้อจำกัดการเข้าสู่สถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว กล่าวคือมีการกำหนดว่า บริษัทที่ดำเนินกิจการบางประเภทไม่สามารถเข้าสู่สถานะ Dormant Company ได้ นั้นหมายถึงสถานะ Dormant Company นั้นไม่ใช่สถานะเสรีที่บริษัทประเภทใดคิดจะเข้ามาอยู่ภายใต้สถานะนี้ก็จะสามารถเข้ามาได้ อีกทั้งหากบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวฝ่าฝืนข้อกำหนดด้วยการก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่เป็น เช่น ค่าเช่า ค่าธรรมเนียมธนาคารหรือมีรายได้ไม่ว่าทางใดเกิดขึ้น บริษัทนั้นก็จะต้องกลับไปที่สถานะประกอบกิจการ (Active Company) มีหน้าที่ตามกฎหมายเหมือนบริษัทที่ยังประกอบธุรกิจอยู่ ทุกประการ

อย่างไรก็ดีในส่วนของตัวบทกฎหมายนั้น กฎหมายของประเทศที่ศึกษาจะไม่กำหนดนิยามความหมายของคำว่า Dormant Company หรือบริษัทที่อยู่ในสถานะการพักการดำเนินกิจการชั่วคราวไว้ในบทนิยามศัพท์ของตัวบทกฎหมายแต่อย่างใด แต่จะกำหนดไปในตัวบทกฎหมายเลยว่า บริษัทที่อยู่ในสถานะการพักการดำเนินกิจการชั่วคราว (Dormant Company) ได้รับการยกเว้นในเรื่องใดๆ บ้างเท่านั้น

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทความวิจัยฉบับนี้มิได้ทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนให้บริษัทที่ดำเนินกิจการค้าตามปกติยื่นเรื่องขอเข้าสู่สถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวแต่อย่างใดไม่ ตรงกันข้ามบทความวิจัยฉบับนี้ต้องการนำเสนอทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจให้แก่ผู้ที่มีความประสงค์จะหยุดพักการดำเนินธุรกิจไว้ชั่วคราวและไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะเลิกกิจการ เนื่องจากในปัจจุบันไม่มีกฎหมายให้สามารถกระทำได้ สิ่งที่ผู้ประกอบการสามารถทำได้มีเพียงหยุดดำเนินกิจการค้าแต่ยังคงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป เช่น หน้าที่ในการจัดให้มีการประชุมใหญ่ประจำปีของผู้ถือหุ้นของบริษัท การแต่งตั้งผู้สอบบัญชี การจัดทำบัญชี การจัดทำมีการสอบบัญชีงบการเงินของบริษัท ฯลฯ ซึ่งหน้าที่ต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นน่าจะสามารถยกเว้นให้แก่บริษัทที่มีความประสงค์จะพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวได้ หากประเทศไทยมีหลักเกณฑ์การพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวเหมือนในต่างประเทศที่ได้ทำการศึกษามาแล้วเมื่อใดที่บริษัทพร้อมก็สามารถกลับมาดำเนินธุรกิจต่อได้อีกทันทีโดยไม่ต้องเสียโอกาสในการดำเนินธุรกิจ ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนบริษัทใหม่อีกครั้ง ยิ่งไปกว่านั้นผู้ประกอบการสามารถเก็บรักษาบริษัทที่ก่อตั้งไว้แต่เดิมซึ่งเป็นที่รู้จักในตลาดมีความนิยม (Good will) ไว้ได้อีกด้วย

ทั้งนี้ ต่อกรณีความเห็นว่าการให้บริษัทเข้าสู่สถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวอาจเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการฉวยโอกาสจัดตั้งกิจการเพื่อถือครองทรัพย์สินโดยเฉพาะอสังหาริมทรัพย์ ความเห็นดังกล่าวอาจมีมูลความจริงอยู่บ้างเพราะหนึ่งในวัตถุประสงค์ของบริษัทที่อยู่ในสถานะ Dormant Company ในต่างประเทศหลายๆ ประเทศก็คือเพื่อถือครองทรัพย์สิน อสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินทางปัญญา และต่อประเด็นที่ว่าชาวต่างชาติจะให้คนไทยถือหุ้นในบริษัทแทน (นอมินี) ในอัตราส่วนที่ทำให้บริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทสัญชาติไทยแล้วนำบริษัทนั้นไปถือครองอสังหาริมทรัพย์ เรื่องนี้ก็เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่แล้วไม่ว่าในดินแดนนั้นๆ จะอยู่ในสถานะ active หรือสถานะ Dormant Company ซึ่งต่อประเด็น

ปัญหานี้ ประเทศไทยได้ตรากฎหมายเฉพาะซึ่งก็คือพระราชบัญญัติการดำเนินธุรกิจของคนต่างด้าวไว้กำกับดูแลอยู่แล้ว

นอกจากนี้ การที่มีกฎหมายกำหนดให้บริษัทสามารถอยู่ในสถานะพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวนั้นยังเป็นผลดีต่อหน่วยงานของรัฐเอง เพราะรัฐอาจกำหนดและจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการเข้าสู่สถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว ค่าธรรมเนียมรายปี ตลอดจนค่าธรรมเนียมยื่นเรื่องขอกลับคืนสู่สถานะปกติได้ ในปัจจุบันผู้ประกอบการที่ไม่มีธุรกรรมทางธุรกิจจำต้องจ่ายค่าบริการให้แก่สำนักงานกฎหมายในเรื่องการประชุมประจำปีเพื่ออนุมัติงบการเงิน จ่ายค่าบริการให้แก่สำนักงานบัญชีในการจัดทำงบการเงิน (งบเปล่า) ค่าผู้สอบบัญชีและยื่นงบการเงินที่ได้รับการสอบบัญชีแล้วแก่หน่วยงานของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและกรมสรรพากร ทั้ง ๆ ที่หน่วยงานของรัฐทั้งสองแห่งไม่ได้ค่าธรรมเนียมหรือภาษีแต่อย่างใดเพราะเป็นงบเปล่าที่ไม่มีรายได้ ตรงกันข้ามผู้ที่ได้รับประโยชน์เต็ม ๆ กลับเป็นสำนักงานกฎหมาย สำนักงานบัญชีและผู้สอบบัญชีตลอดจนที่ทำการไปรษณีย์และสำนักพิมพ์ในส่วนของ การส่งจดหมายเชิญประชุมประจำปี ที่กฎหมายกำหนดให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับและตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ค่าบริการทั้งหมดที่กล่าวมาเมื่อรวมแล้วทั้งสิ้นอาจสูงกว่าหนึ่งหมื่นบาท ซึ่งหน่วยงานของรัฐไม่ได้รับประโยชน์จากรายได้จำนวนดังกล่าวนี้แต่อย่างใด (อาจได้รับทางอ้อมในรูปภาษีรายได้นิติบุคคลของผู้ให้บริการ)

ปัจจุบันมีบริษัทจำนวนไม่น้อยที่ต้องการพักการดำเนินธุรกิจลงชั่วคราวสืบเนื่องจากปัญหาในการประกอบกิจการ หรือมีความประสงค์จะรอดูสถานการณ์ทางเศรษฐกิจก่อนว่าจะมีแนวโน้มอย่างไร แต่ประเทศไทยไม่มีหลักเกณฑ์การพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว (Dormant) นิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดจึงมีเพียงสองทางเลือกคือ ดำเนินธุรกิจต่อไปหรือยุติการดำเนินกิจการด้วยการเลิกบริษัทและชำระบัญชี หรืออาจปล่อยให้บริษัทร้าง ดังนั้นหากประเทศไทยมีกฎหมาย หลักเกณฑ์การพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวเหมือนในต่างประเทศ ก็จะทำให้นิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดสามารถพักการดำเนินธุรกิจไว้ชั่วคราว และกลับมาดำเนินธุรกิจใหม่อีกครั้งได้เมื่อพร้อมโดยไม่ต้องเสียโอกาสในการดำเนินธุรกิจ ผู้เขียนจึงเห็นว่าเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยมีข้อเสนอแนะตามกฎหมายและในทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะตามกฎหมาย

๑. การประชุมใหญ่ประจำปีและการจัดทำบัญชีงบดุล

ผู้เขียนขอเสนอแนะให้เพิ่มบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังนี้

มาตรา ๑๑๕๕/๑ ให้บริษัทที่ไม่ดำเนินกิจการและไม่มีธุรกรรมทางบัญชีอันมีสาระสำคัญเป็นบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว หากมีคุณสมบัติดังนี้

- (๑) ไม่ดำเนินกิจการและไม่มีธุรกรรมทางบัญชี ตั้งแต่วันจดทะเบียนบริษัท หรือ
- (๒) ไม่ดำเนินกิจการและไม่มีธุรกรรมทางบัญชี ในช่วงรอบปีบัญชีที่ผ่านมา

การเข้าสู่สถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวนั้น การคงอยู่ในสถานะการพักการดำเนินธุรกิจ และการกลับสู่สถานะการดำเนินธุรกิจปกติ นั้น ให้ยื่นคำร้องและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนด

มาตรา ๑๑๕๕/๒ บทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๑๗๑ มาตรา ๑๑๗๕ มาตรา ๑๑๕๖ และมาตรา ๑๑๕๗ เหล่านี้ มิให้ใช้บังคับต่อบริษัทที่อยู่ในสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๑๕๕/๑ และให้บริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว สามารถพักการดำเนินธุรกิจได้ไม่เกินเวลา ๑๐ ปีต่อเนื่องกัน หากเกินเวลาที่กำหนด ให้นำมาตรา ๑๒๗๓/๑ (ถอนทะเบียนบริษัทร้าง) มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ในส่วนของบทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ผู้เขียนขอเสนอแนะว่า ให้เพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัดบริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดยกเว้นข้อบังคับดังกล่าวแก่บริษัทพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว ดังนี้

มาตรา.....บทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๖, ๑๗, ๑๘ เหล่านี้ มิให้ใช้บังคับต่อบริษัทที่อยู่ในสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๑๕๕/๑.

๒. การจัดทำบัญชี

ผู้เขียนขอเสนอแนะให้เพิ่มบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนี้

มาตรา... บทบัญญัติแห่งมาตรา ๘ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ ตลอดจนมาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๐ เหล่านี้ มิให้ใช้บังคับต่อบริษัทที่อยู่ในสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๑๕๕/๑

๓. ภาษีอากรของนิติบุคคล

ผู้เขียนขอเสนอแนะให้เพิ่มบทบัญญัติในประมวลรัษฎากร ดังนี้

มาตรา...บทบัญญัติแห่งมาตรา ๖๗ ทวิ มาตรา ๖๘ และ มาตรา ๖๕ เหล่านี้ มิให้ใช้บังคับต่อบริษัทที่อยู่ในสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๑๕๕/๑

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

๑. ไม่มีสถานะทางกฎหมายเป็นบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว

๑.๑ กำหนดหรือระบุสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวของบริษัทไว้ในหนังสือรับรองบริษัทที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ออกให้แก่ผู้ขอคัดหนังสือรับรองบริษัทหรือระบุไว้ในเว็บไซต์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าสำหรับให้สามารถตรวจสอบได้อย่างเสรี เนื่องจากในปัจจุบันทางกรมได้มีการให้บริการข้อมูลบริษัทแก่สาธารณชนโดยไม่คิดค่าบริการอยู่แล้ว โดยที่สถานะที่แจ้งในหนังสือรับรองบริษัทในปัจจุบันที่ใช้อยู่คือ ยังประกอบธุรกิจอยู่ บริษัทร้าง หรือชำระบัญชี

๑.๒ กำหนดแบบฟอร์มต่างๆ สำหรับไว้ใช้ในการยื่นในแต่ละช่วงเวลา เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลักซึ่งก็คือ กระทรวงพาณิชย์อาจกำหนดแบบฟอร์ม การยื่นก่อนเข้าสู่สถานะ Dormant Company การยื่นรายงานประจำปี และการยื่นแบบฟอร์มเมื่อต้องการกลับเข้าสู่สถานะการดำเนินธุรกิจตามปกติ (Active Company)

๒. การประวิงเวลาในการจดทะเบียนบริษัท

ผู้ประกอบการที่มีความประสงค์จะยื่นจดทะเบียนบริษัทราวๆ ปลายเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคมของแต่ละปีมักจะประวิงเวลาการจดทะเบียนบริษัทไปก่อน จนถึงปีรุ่งขึ้น เนื่องจากไม่ต้องการมีภาระดำเนินการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติตลอดจนพระราชบัญญัติการบัญชี กอปรกับข้อมูลทางสถิติของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าก็มีแนวโน้มสนับสนุนประเด็นปัญหาดังกล่าว ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าหากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยบัญญัติให้มีกฎหมายหรือมาตราที่เกี่ยวกับการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับนิติบุคคลบริษัทจำกัด ก็จะสามารถปลดล็อกข้อติดขัดทางกฎหมายและในทางปฏิบัติได้ ดังกรณีของบริษัทที่มีความประสงค์ที่จะพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวในต่างประเทศ

๓. การกำกับดูแลบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว

จัดทำคู่มือรายละเอียดหลักเกณฑ์และหน้าที่ของบริษัทที่พักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว หรือระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลางว่าด้วยการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวบริษัท ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับระเบียบสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง ว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท พ.ศ. ๒๕๓๘ ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกันกับกฎหมายหลักในส่วนของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในบรรพที่เกี่ยวข้อง เพราะแม้จะได้มีตัวบทกฎหมายแล้ว แต่เป็นไปเพื่อความชัดเจนและง่ายต่อการประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ ระเบียบสำนักงานทะเบียนยังสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าการที่จะออกเป็นกฎกระทรวง โดยที่ข้อมูลสำคัญที่ควรบรรจุไว้ในมีดังต่อไปนี้

- ก. ลักษณะของบริษัทที่ไม่มีธุรกรรมทางบัญชีที่มีสาระสำคัญซึ่งสามารถเข้าสู่สถานภาพการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวได้และความแตกต่างกันกับบริษัทที่ไม่ดำเนินกิจการซึ่งอาจยังคงมีธุรกรรมทางบัญชีที่มีสาระสำคัญ ตลอดจนให้นิยามหรือข้อกำหนดธุรกรรมที่ไม่ถือเป็นธุรกรรมทางบัญชีที่มีสาระสำคัญ
- ข. หน้าที่ของบริษัท เช่นหน้าที่ในการยื่นรายงานประจำปี และแจ้งการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนด อาจจะเป็น ๑๕ วัน หรือ ๓๐ วัน แล้วแต่กรณี
- ค. ค่าธรรมเนียมและค่าปรับล่าช้า ในการยื่นรายงานประจำปี และการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน
- ง. ค่าธรรมเนียมการเข้าสู่สถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว โดยคำนวณจากทุนจดทะเบียนของบริษัทเหมือนตอนรับจดทะเบียนบริษัท หรืออาจกำหนดค่าธรรมเนียมตายตัว
- จ. ค่าธรรมเนียมรายปีในการคงอยู่ในสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราว

- ฉ. ค่าธรรมเนียมเมื่อต้องการออกจากสถานะการพักการดำเนินธุรกิจชั่วคราวเพื่อกลับเข้าสู่สถานะปกติ
- ช. กำหนดประเภทของบริษัทที่ไม่อาจเข้าสู่สถานภาพการพักการดำเนินธุรกิจได้ โดยอาจกำหนดเป็นข้อบังคับกว้างๆ ในเรื่องประเภทของบริษัทหรืออาจกำหนดรายละเอียดประเภทธุรกิจต้องห้ามไปเลย

บรรณานุกรม

กระดานสนทนาสอบถามข้อมูล เว็บไซต์ สำนักงานประกันสังคม <http://www.sso.go.th/wpr/postAction.do?method=view&topicId=๕๗๕๘&webId=๐> เข้าถึงเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕.

การจดทะเบียนธุรกิจเดือนธันวาคม ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๗ http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=๑๐๖๐๑&filename=index เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕.

การจดทะเบียนธุรกิจเดือนมกราคม ๒๕๕๘ http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=๑๐๕๖๑&filename=index เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘.

คู่มือนายจ้าง, ศูนย์สารนิเทศ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

ทวี เจริญพิทักษ์, คำอธิบายกฎหมายหุ้นส่วน-บริษัท โดยพิศดาร, ๒๕๐๔, ๒๒๕. อ้างถึงใน ภาสกร ชุณหอุไร, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องมาตรา ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท (กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลาคม ๒๕๕๓.)

อัตราแลกเปลี่ยนถั่วเหลืองที่ธนาคารพาณิชย์ใช้ซื้อขายกับลูกค้า ธนาคารแห่งประเทศไทย https://www.bot.or.th/thai/statistics/financialmarkets/exchangerate/_layouts/application/exchangerate/exchangerate.aspx เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕.

เอกสารที่ใช้ยื่นแจ้งแก้ไขเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม http://download.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/vat/VAT๐๕.pdf เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๘.

Ashok Sharma, *Company Law*, Latest Edition (New Delhi : V.K. (India) Enterprise, ๒๐๑๐-๒๐๑๑)

Black's Law Dictionary, Fifth Edition, West Publishing Co., ๑๕๗๕.

Late Filing Penalties, Company House April ๒๐๑๕ https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/๔๒๒๕๑๘/GP๕_Late_filing_penalties_v๒_๕.pdf เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕.